

OBRATLOVCI OKRESU CHRUDIM – DOPLNĚK 1

Vertebrates of Chrudim district – appendix 1

Vladimír LEMBERK

Východočeské muzeum, Zámek 2, 530 02 Pardubice;
e-mail: leMBERK@vcm.cz; tel.: 466 799 246

Príspevek je doplnkom knižného vydání Obratlovců okresu Chrudim (LEMBERK 2001). Obsahuje především některá nově zjištěná data o výskytu obratlovců a také historické zmínky, které nebyly v samotné publikaci uvedeny.

Úvod

Od vydání publikace Obratlovcí okresu Chrudim (LEMBERK 2001) před třemi lety byly zjištěny některé nové poznatky o výskytu několika druhů obratlovců. Rovněž v literatuře a některých dalších písemných sděleních (především v pozůstalosti po JUDr. Františku Obhlídalovi) byla objevena data, která významnou měrou doplňují již publikované údaje.

Nová zjištění jsou řazena taxonomicky, tak jako v doplňované práci. Zahrnují údaje nejen z území okresu Chrudim, ale i z jeho nejbližšího okolí.

Metodické poznámky a charakteristika území jsou uvedeny v již zmíněné práci (LEMBERK 2001).

Výsledky

Byl prokázán výskyt jednoho nového druhu obratlovce z území okresu Chrudim (hoholka lední), čímž celkový počet zastížených druhů vzrostl na 404. Mimoto byl zaznamenán nový dosud nezjištěný poddruh (slavík modráček tundrový). Byla však také soustředěna kolekce údajů o výskytu již známých druhů, která doplňuje a obohacuje již známé skutečnosti.

Mník jednovoušý *Lota lota*

Zjištěn v Chrudimce v Chrudimi U Stadionu v dubnu 1997 (Dolanský in verb.) v počtu 2 ks.

Mlok skvrnitý *Salamandra salamandra*

Na dně Střítežské rokle (k. ú. Hluboká, čtverec 6162b) bylo zjištěno rozmnožování. V červnu 2001 zde bylo napočítáno 106 resp. 185 larev (LEMBERK 2001) a v červnu 2002 celkem 150 larev (Lemberk). Mimoto bylo na svazích Střítežské rokle zjištěno v září 2003 celkem 5 dospělých ex. (Lemberk).

Čolek velký *Triturus cristatus*

Výskyt minimálně 3 samců zjistil v požární nádrži v Borové – Svaté Kateřině (čtverec 6262b) 8.7.2000 a tamtéž min. 2 samců 14.7.2003 J. Mach (in litt.).

Čolek horský *Triturus alpestris*

Desítky exemplářů zjistil J. Mach (in litt.) 14.7.2003 v požární nádrži v Borové – Svaté Kateřině (čtverec 6262b).

Skokan hnědý *Rana temporaria*

Zjištěno páření a násady cca 50 ex. v zatopeném lomu J od Nasavrk (čtverec 6160d) a minimálně 500 ex. se snůškami v PP Kouty u Nasavrk (čtverec 6160d) dne 14.4.2003 (Lemberk).

Skokan krátkonohý *Rana lessonae*

V malých rybníčcích na JV okraji Proseče (čtverec 6162d) 22.5.2001 minimálně 50 ex. (Lemberk). Zde rovněž snůšky.

Užovka hladká *Coronella austriaca*

11.6.2001 našel 1 ex. na okraji Třemošnice (čtverec 6159a, b) F. Bárta (in verb.). Její výskyt uvádí též kastelánka z prostoru hradní zříceniny Lichnice (čtverec 6159b) opakovaně po celé léto 2001 (popis těla i prostředí odpovídá tomuto druhu).

Kormorán velký *Phalacrocorax carbo*

28.3.1980 pozoroval 12 ex. na rybníku Horecký u Chrastí (čtverec 6161b) P. Novák (in litt.).

Bukač velký *Botaurus stellaris*

V r. 1977 byl vícekrát viděn hajným Kubínem a myslivcem Střiteským na rybníku u Budislavi (čtverec 6262b).

Kvakoš noční *Nycticorax nycticorax*

13.7.1934 uloven 1 ex. v zámeckém parku ve Žlebech (čtverec 6158b) (King in MUSÍLEK 1934).

26.8.1934 uloven 1 ex. u Přestavlk (čtverec 6061d) (Dokonal in MUSÍLEK 1934).

Volavka bílá *Egretta alba*

19. – 20.9.1981 pozorovali 1 ex. na rybníku Stavenov u Libice n. D. (okr. HB, čtverec 6260a) D. a H. Boháčovi (in litt.).

Berneška bělolící *Branta leucopsis*

29.5.2001 nalezen na SZ okraji obce Svinčany (okr. PU, čtverec 6059b) 1 ex. Byla zraněna, neschopna letu patrně v důsledku nárazu do drátů vysokého napětí (nalezl J. Došťál). Den po nálezů umístěna do útulku handicapovaných živočichů v Chrudimi (ref. V. Cibulka in verb.), další den roztrhána psem, který se k ní do klece podhrabal. Schváleno Českou faunistickou komisí pod č. FK 99/2002.

Hohol severní *Bucephala clangula*

5.3.1979 pozoroval 4 ex. na rybníku Žďár u Havlovic (čtverec 6161a) P. Novák (in litt.).

28.2.2002 pozoroval 1 samce na Rohozenském rybníku (čtverec 6160d) F. Bárta (in verb.).

Hoholka lední *Clangula hyemalis*

9.11.1979 pozoroval 2 ex. na rybníku Žďár u Havlovic (čtverec 6161a) P. Novák (in litt.). Jedná se o dosud jedině zjištěný tohoto druhu v okrese Chrudim.

Morčák velký *Mergus merganser*

5.3.1979 zastižen 1 samec a 2 samice na rybníku Žďár u Havlovic (čtverec 6161a) (P. Novák in litt.).

Orel křiklavý *Aquila pomarina*

11.8.1979 pozorovali 1 ex. nedaleko Nové Vsi u Chotěboře (okr. HB, čtverec 6259b) D. a H. Boháčovi (in litt.).

Orel mořský *Haliaeetus albicilla*

14.6.1934 ulovena samice u Slavic na Chrudimsku (čtverec 6160b) (Dokonal in MUSÍLEK 1934).

Včelojed lesní *Pernis apivorus*

28.5.1974 nalezeno hnízdo se 2 vejci u Kraskova (čtverec 6159b) (J. Plesník in litt.).

Ostříž lesní *Falco subbuteo*

V letech 2000 a 2001 zaznamenal opakovaně úspěšné hnízdění 1 páru nedaleko židovského hřbitova u Luže (čtverec 6162a) L. Křivka (in verb.).

Tetřívěk obecný *Lyrurus tetrix*

V r. 1929 po vichřici zůstal velký polom v lesích západně od Lubné u Poličky (okr. SY, čtverec 6263a). V tu dobu a několika letech následujících se zde velice rozmnožil, takže „létal v hejnech na pole jako bažantí“. Dorůstáním holin postupně vymizel (Jána in litt.).

Sluka lesní *Scolopax rusticola*

V r. 1977 zjištěno hnízdění v polesí Lubná u Poličky (okr. SY, čtverec 6263a), min. 4 páry, nalezeno 1 hnízdo s vejci (Jána in litt.).

Výr velký *Bubo bubo*

V letech 2001-2003 prokázáno hnízdění (v r. 2003 neúspěšné) v lomech u Předhradí (čtverec 6162c) (Lemberk).

Kalous pustovka *Asio flammea*

1.3.1977 byl 1 ex. chycen do jestřábiho koše v Lubné u Poličky (okr. SY, čtverec 6263a) Jánou (in litt.).

Kulišek nejmenší *Glaucidium passerinum*

2.11.2001 nalezen 1 ex. poraněný a neschopný letu nedaleko Monaka u Slatiňan (čtverec 6060d). Po 3 dnech v péči Stanice handicapovaných živočichů v Chrudimi zahynul (J. Šulc a V. Cibulka in verb.). Vycpán pro Regionální muzeum Chrudim.

22.1.2003 v 17. hodin reagoval 1 samec na imitovaný hlas (pískání) v lese u Trpišova (čtverec 6160b) (J. Vrána in litt.).

Dudek chocholatý *Upupa epops*

Jána (in litt.) zjistil hnízdění v r. 1976 u obce Široký Důl u Poličky (okr. SY, čtverec 6263c), kde byla úspěšně vyvedena 3 juv.

Konipas horský *Motacilla cinerea*

6.1.1980 zjištěn 1 zimující ex. na náhonu u parku Střelnice v Chrudimi (čtverec 6060b) (P. Novák in litt.).

Slavík modráček tundrový *Luscinia svecica svecica*

R. Nevečeřal (in litt.) pozoroval 1 typicky vybarveného samce na zahradě svého domu v Bitovanech (čtverec 6161a) 19.5.2001. Jednalo se nejspíš o pozdní tah.

Moudivláček lužní *Remiz pendulinus*

V r. 1983 našel 2 obsazená hnízda u Horeckého rybníka u Chrasti (čtverec 6161b) J. Vondra (in litt.).

Ťuhýk šedý *Lanius excubitor*

V okolí Nové Vsi u Chotěboře (okr. HB, čtverec 6259b) hnízdil opakovaně v r. 1974, 1976 (10.7. pozorováno krmení mláďat) a 1980 (15.-16.7. pozorováno krmení 1 juv.) – D. a H. Boháčovi (in litt.).

Ořešník kropenatý *Nucifraga caryocatactes*

27.6.1974 nalezena čerstvě vylétlá mláďata žadonící o potravu na zemi pod smrky v lese západně od Lubné u Poličky (okr. SY, čtverec 6263a). Hnízdění zde prokázáno i v r. 1977 (vše Jána in litt.).

Rejsek horský *Sorex alpinus*

M. Vaňáč (in litt.) hlásí nález (+ fotodokumentace) 1 uhynulého ex. 28.9.2001 v PP Zlámanec u Vortové J od Hlinska (čtverec 6261d). Jedná se o první záznam z této části Žďárských vrchů (doposud zjištěn pouze v centrální části pohoří v povodí horní Svratky).

Netopýr brvitý *Myotis emarginatus*

25.4.2001 nalezen 1 samec v Seči (čtverec 6159d) s kroužkem T 929015 (kroužkovan 4.3.1999 v Páterově jeskyni u Vápenného Podola – tj. cca 8 km severně).

Vydra říční *Lutra lutra*

Zjištěny pobytové značky (trus) na 8 místech Debrného potoka pod Nasavrky (čtverec 6160 b, d) a na 4 místech u Chrudimky v PR Strádovalské peklo (čtverec 6160b) dne 24.3.2003 (Lemberk). Dále zjištěn trus pod mostem přes potok Žejbro u Leštinky (čtverec 6161d) v říjnu 2003 (Rejl in litt.).

Summary

Was introduced 33 new records of Vertebrates of Chrudim district (Eastern Bohemia). This is the question of first appendix of before published results (LEMBERK 2001).

Literatura

LEMBERK V., 2001: Obratlovci okresu Chrudim. *Východočeské muzeum, Pardubice*.
MUSÍLEK J., 1934: Kratší ornithologické zprávy. *Sborník zool. odd. Nár. Musea. Praha, 1: 46-49.*

Došlo: 1.3.2004